

55 **¶** Vno igitur modo ex his uacuum quid esse ostendunt. Deinde alio modo quia nonnulla corpora premi cogique uidentur: quod intueri licet: cum dolia una cum utribus ut in-
quiunt uinum suscipiunt: propterea quod corpus quod densatur: ea uacua quae insunt in-
greditur. Praeterea accretio etiam per uacuū fieri oibus uidetur: nam alimentū quod est corpus.
Fieri uero non potest ut corpora duo sint simul.

56 **¶** Testem etiam huius id afferunt quod in cinere fieri solet: qui quidem tantum suscipit
aquae: quantum uas uacuum capit. Esse autem & pythagorici uacuum dixerunt: & ipsum
ex infinito spiritu caelum ingredi quasi respirando caelum ipsum etiam uacuum traheret
quod naturas ipsas distinguit. Proptereaque uacuum separatio quaedam est eorum atque di-
stinctio: quae deinceps sunt collocata: atque hoc inquit primum in numeris esse. Vacuū
enim naturam ipsorum distinguere dicunt.

57 **¶** Talia igitur: & tot fere sunt: ex quibus quidam esse: quidam non esse uacuum censent.
¶ Capitulum secundum in quo demonstrat communes opiniones hominum de uacuo:

T nos ut percipiamus utronam modo res sese habeat: accipiamus oportet
quid ipsum nomen significat. uacuum igitur locus esse uidetur: in quo nihil
est. Quod quidem inde emerit omne enim quod est: corpus esse existimant
& omne corpus esse in loco: & uacuū esse locum in quo nullum est corpus.

Quare si alicubi non est corpus: ibi nihil esse dicunt. Rursus omne corpus
tangibile esse putant: & tale ut grauitatis: aut leuitatis sit particeps. Fit igitur per ratioci-
nationem ut id sit uacuum: in quo non est graue quicquid uel leue haec igitur uti diximus
per ratiocinationem eueniunt. Absurdum autem est: si punctus sit uacuum: sit enim id
locus oportet in quo corporis est tangibilis moles.

58 **¶** Attamen uacuum uno quidem modo uidetur id dici: quod non est plerum corporis
sensibilis tactu. Sensibile uero est tactu: quod grauitatem habet uel leuitatem. Iccirco &
quispiam dubitauerit: quidnam dicent: si spatium colorem habeat aut sonum. Vacuum
ne an non uacuum esse. At ut patet uacuum esse dicent: si corpus tangibile suscipere possit.
Vacuū non esse: si illud suscipere nequeat.

59 **¶** Alio uero modo id in quo non est hoc aliquid: neque substantia corporea ulla. Quapro-
pter quidam uacuū esse corporis materiā dicunt: qui quidem & locū hoc idem asserunt esse non
recte dicentes ut patet. Materia namque separabilis non est a corporibus. Vacuum autem
ut separabile querunt.

60 **¶** Quoniam autem de loco est pertractatum: & uacuum necesse est locum esse si corpo-
re careat: dictumque est quomodo est & quomodo non est locus in rebus: patet hoc pa-
teto uacuum aut separatum aut inseparabile in ratione rerum non esse. Vacuum enim
non corpus: sed corporis spatium esse uolunt.

61 **¶** Quapropter & uacuū uidetur quid esse: quia & locus: & per eadem sane. Motus enim
qui loco accomodatur in mentem uenit: & hisce qui locum esse quid praeter corporum
molem ingredientium dicunt: & hisce qui uacuum ponunt. Atque causam motus uacuū
sic esse putant: ut in illo corpora moueantur: hoc autem tale erit: quale ipsum locū quidam inquit esse.

62 **¶** At nulla prorsus necessitas cogit: si motus est: uacuum esse. Atque omnino quidem ua-
cuum omnis motus causa non est. Quapropter: & melissus id ipsum praeteriit. Potest
enim alterari plenum ut patet. Deinde neque eius motus quod ad locū accomodat. Possunt enim
corpora mutuo sibi cedere: etiam si nullum sit spatium separabile praeter corpora quae
mouentur. Atque hoc in continuorum sicut & in humidorum conuersionibus patet.